

СОРТИ ТРОЯНД КАНАДСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ В КОЛЕКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО БОТАНІЧНОГО САДУ ІМЕНІ М.М. ГРИШКА НАН УКРАЇНИ

Представлено історію селекції троянд у Канаді. Проаналізовано колекційний фонд троянд Національного ботанічного саду імені М. М. Гришка НАН України. У результаті проведеного скринінгу колекції виявлено 17 сортів канадської селекції, серед них 6 сортів серії Explorer та 7 сортів серії Parkland. Досліджено морфологічні та біологічні особливості сортів канадської селекції колекції Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка. Проведено оцінку рівня їх декоративності, зимостійкості, господарсько-цінних ознак. Згідно з результатами оцінки сортів за декоративними властивостями та господарсько-цінними ознаками 14 сортів канадських троянд (Agnes, Therese Bugnet, Alexander Mackenzie, Champlain, Georges Vancouver, Henry Kelsey, John Davis, Prairie Dawn, Adelaide Hoodles, Morden Blush, Prairie Joy, Winnipeg Park, Hope for Humanity, Morden Sunrise) рекомендовано для використання в ландшафтному будівництві. Зроблено висновок, що сорти канадських троянд можуть бути донорами такої цінної ознаки, як зимостійкість, і тому є цінним матеріалом для проведення селекційних досліджень.

Ключові слова: канадські троянди, інтродукція, рівень декоративності, зимостійкість.

У ботанічних садах створюються величезні колекції рослин, які є джерелом для теоретичних обґрунтувань та практичних рекомендацій у галузі інтродукції, акліматизації, збереження генофонду рідкісних рослин, генетики та селекції. Теорія інтродукції рослин розвивалася насамперед у напрямі оптимізації методів підбору інтродуцентів [4].

Створення стійких культурних фітоценозів із використанням інтродукованих рослин можливе лише за умов оптимального їх добору [7].

У зв'язку з тим, що успішність культури троянд у Поліссі та Лісостепу України визначається насамперед температурним чинником, велике значення мають сорти з високою зимостійкістю [14, 18]. Тому інтродукція та сортовивчення сортів канадської селекції, які вирізняються стійкістю до низьких зимових температур, є актуальними.

Мета — дослідити історію селекції троянд у Канаді, визначити морфологічні та біологічні особливості сортів троянд канадської селекції Національного ботанічного саду іме-

ні М.М. Гришка НАН України (НБС), провести оцінку рівня їх декоративності та зимостійкості.

Матеріал та методи

Предмет дослідження — троянди канадської селекції з колекції Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України (НБС). Сорти було одержано у вигляді живців з інших ботанічних садів та від садових фірм.

Оцінку колекції троянд виконано за методикою В.М. Білова [2], М.В. Бессчетной [1], С.В. Гаценко, С.В. Васьківської [3] та В.М. Клименко, З.К. Клименко [5].

Результати та обговорення

Селекцію зимостійких троянд у Канаді проводять за сприяння Міністерства сільського господарства і продовольства Канади (Agriculture and Agri-Food Canada (AAFC)) у дослідних центрах в Оттаві (провінція Онтаріо), Ль'Ассомпсїон (провінція Квебек) та Морден (провінція Манітоба). Мета селекції — виведення сортів троянд, які будуть стійкими в умовах 3-ї та 4-ї зони зимостійкості, тобто витримуватимуть зимові температури до -35°C (4-та зона) і -40°C (3-тя зона).

В Оттаві селекцією займалися W. Saunders (сорт Agnes, 1900 р.) та Isabella Preston, яка створила 21 сорт за період з 1920 до 1938 рр. Найвідоміші з її сортів — ‘Carmenetta’ та ‘Conestoga’. І. Preston використовувала в селекції такі види природної флори, як *Rosa glauca* Pourret., *R. rugosa* Thunb., *R. cinnamomea* L., *R. spinosissima* L. and *R. setigera* Michx.

Сорти, виведені в подальшому, поділяють на дві підгрупи або серії — Explorer та Parkland

Таблиця 1. Сорти троянд серії Explorer у колекції Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України

Table 1. Explorer series cultivars of roses in the collection of M.M. Gryshko National Botanical Garden of the NAS of Ukraine

№	Назва сорту	Автор	Рік виведення
1	Martin Frobisher	Felicitas Svejda	1961
2	Alexander Mackenzie	Felicitas Svejda	1970
3	Champlain	Felicitas Svejda	1978
4	Georges Vancouver	Ian Ogilvie, Felicitas Svejda	1983
5	Henry Kelsey	Felicitas Svejda	1984
6	John Davis	Felicitas Svejda	1986

Таблиця 2. Сорти троянд серії Parkland у колекції Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України

Table 2. Parkland series cultivars of roses in the collection of M.M. Gryshko National Botanical Garden of the NAS of Ukraine

№	Назва сорту	Автор	Рік виведення
1	Praire Dawn	H.F. (Bert) Harp	1956
2	Adelaide Hoodles	Henry Heard Marshall	1964
3	Morden Blush	Henry Heard Marshall	1976
4	Praire Joy	Henry Heard Marshall	1977
5	Winnipeg Park	Henry Heard Marshall	1981
6	Hope of Humanity	Lynn Collicutt	1984
7	Morden Sunrise	Davidson & Collicutt	1991

(або Morden). Сорти серії Explorer названі на честь дослідників Канади, наприклад, сорти ‘David Thompson’ та ‘John Franklin’. Усього було виведено 21 сорт.

Значну кількість сортів серії Explorer вивела Felicitas Svejda, яка працювала спочатку в Оттаві, а після закриття цього відділення — в Ль’Ассомпсїон. Вона використовувала в гібридизації *R. kordesii*, *R. rugosa* та її гібрид ‘Schneezweg’. Останній сорт серії Explorer, виведений в Оттаві, зареєстровано у 1991 р.

У Ль’Ассомпсїон F. Svejda, працюючи разом з Ian Ogilvie, створила ще 11 сортів із серії Explorer, останній — у 1999 р. Усього F. Svejda вивела 32 сорти, більшість з яких представлені в колекціях та комерційних розсадниках [18—20].

Більшість троянд, створених на Morden Research Station, є зимостійкішими, ніж ті, які виведено в Оттаві. Їх авторами є William Godfrey, Henry Heard Marshall, Lynn Collicutt, Campbell Davidson, H.F.(Bert) Harp. William Godfrey у 1946 р. започаткував серію Parkland (сорти ‘Prairie Sailor’, ‘Prairie Wren’, ‘Prairie Youth’, ‘Prairie Charm’, ‘Prairie Dawn’ and ‘Prairie Maid’). Більшість сортів цього селекціонера створено з участю *R. spinosissima altaica*.

Henry Heard Marshall вивів ‘Cuthbert Grant’ та ‘Adelaide Hoodless’ у 1967 р. У 1977 р. він започаткував серію сортів, назва яких починається зі слова «Morden». Цю роботу продовжили його послідовники. З 1988 р. Lynn Collicutt вивів багато сортів «Morden», а також ‘Prairie Joy’, ‘Winnipeg Parks’ та ‘Hope for Humanity’. З 1988 р. він працює з Campbell Davidson, який створив ‘Prairie Celebration’ та популярний сорт ‘Morden Sunrise’.

Останніми роками виведено сорти нової серії ‘Canadian Artist Series’, які відібрані із сіянців з минулих селекційних програм. Це сорти ‘Emily Carr’ та ‘Félix Leclerc’. Однак вони не повторюють цвітіння.

Серед інших канадських селекціонерів слід згадати Georges Bugnet, який був фермером, письменником та займався селекцією троянд. У гібридизації він використовував *R. rugosa*, *R. acicularis* Lindl. та *R. amblyotis* C.A.Mey. Його сорти

були названі на честь членів його родини, серед них відомий сорт 'Thérèse Bugnet'. Robert Simonet, котрий створив сорти лілій, також займався селекцією троянд. Frank Skinner, використовуючи *R. spinosissima altaica*, одержав сорт Isabella Skinner [22].

За даними Saskatchewan Rose Society, нині існує 250 сортів, виведених канадськими селекціонерами.

Колекцію троянд в НБС почали створювати у 1950 рр. Основою колекції стали саджанці троянд, придбані у Німеччині у 1946 р. [6, 9, 12, 13, 16]. За 60-річний період випробувано понад 3 тис. сортів, більшість з них виявилися малозимостійкими [8—10, 12, 14—16].

У результаті скринінгу колекції НБС виявлено 17 сортів канадських троянд (3,4 % від загальної кількості сортів колекції НБС) [17]. Колекція сортів троянд канадської селекції в

НБС є найбільшою в Україні. Серед них перший сорт троянд канадської селекції 'Agnes' (1900), 'Thérèse Bugnet', виведений Georges Bugnet (1941), 'Dr. F.L. Skinner', виведений Robert Simonet (1964), 'Isabella Skinner', виведений Frank Skinner (1964), 6 сортів серії Explorer (табл. 1) та 7 сортів серії Parkland (табл. 2).

Нами було досліджено морфологічні та біологічні особливості сортів канадської селекції з колекції НБС (табл. 3). Визначення морфологічних ознак сортів троянд має важливе значення при складанні їх описів та сортовивченні [3, 11].

Серед численних сортових ознак декоративних рослин забарвлення квітки посідає особливе місце. Сорти троянд канадської селекції колекції НБС мають різноманітне забарвлення. Найчисленнішими є сорти, рослини яких мають квітки червоного та рожевого кольору (див. табл. 3).

Таблиця 3. Основні характеристики сортів канадської селекції з колекції Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України

Table 3. The main characteristics of Canadian breeding cultivars roses from the collection of M.M. Gryshko National Botanical Garden of the NAS of Ukraine

№	Назва сорту	Висота куща, см	Ширина куща, см	Колір квітки	Махровість (середня кількість пелюсток)	Середній діаметр квітки, см	Ремонтантність
1	Agnes	220	150	Жовтий	36	8	—
2	Thérèse Bugnet	160	120	Рожевий	55	7	Іноді
3	Dr. F.L. Skinner	180	100	Жовтий	15	7	—
4	Isabella Skinner	150	100	Рожевий	22	6	+
5	Martin Frobisher	160	120	Світло-рожевий	32	7	Іноді
6	Alexander Mackenzie	200	130	Червоний	47	6	+
7	Champlain	100	100	Червоний	30	6	Іноді
8	Georges Vancouver	90	120	Рожевий	22	7	Іноді
9	Henry Kelsey	150	150	Червоний	28	8	+
10	John Davis	200	150	Рожевий	40	8	+
11	Praire Dawn	170	100	Рожевий	30	7	+
12	Adelaide Hoodles	160	150	Рожевий	14	6	+
13	Morden Blush	90	50	Рожевий	52	7	+
14	Praire Joy	120	120	Рожевий	40	7	+
15	Winnipeg Park	75	90	Рожево-червоний	22	6	Іноді
16	Hope for Humanity	200	100	Червоний	20	5	Іноді
17	Morden Sunrise	70	60	Помаранчевий	12	7	+

Таблиця 4. Оцінка декоративності та господарсько-цінних властивостей сортів канадської селекції з колекції Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України

Table 4. Evaluation of decorative and agronomic properties of Canadian breeding cultivars roses from the collection of M.M. Gryshko National Botanical Garden of the NAS of Ukraine

Назва сорту	Оцінка за ознаками декоративності та господарсько-цінних властивостей, бали									Сума балів
	забарвлення квіток та його стійкість (4)	розмір квітки (1)	форма квітки (2)	махровість (1)	стійкість квітки до несприятливих умов (2)	кущ (габітус, листики) (2)	оригінальність сорту (2)	рясність цвітіння (5)	загальний стан рослин (1)	
Agnes	20	5	10	5	10	8	10	25	4	97
Thérèse Bugnet	20	5	10	5	10	10	10	20	5	95
Dr. F.L. Skinner	20	5	8	4	8	8	10	20	5	88
Isabella Skinner	16	4	8	4	10	8	8	20	5	83
Martin Frobisher	20	4	10	5	10	10	8	20	4	81
Alexander Mackenzie	20	5	10	5	10	10	10	25	5	100
Champlain	20	5	10	4	10	10	10	25	5	99
Georges Vancouver	20	5	10	5	10	10	10	25	5	100
Henry Kelsey	20	5	10	5	10	10	10	25	5	100
John Davis	20	5	10	5	10	10	10	25	5	100
Praire Dawn	20	4	8	4	10	10	10	20	5	91
Adelaide Hoodles	20	4	10	4	10	10	10	25	5	98
Morden Blush	20	5	10	4	10	10	10	25	4	98
Praire Joy	20	5	10	5	10	10	10	25	5	100
Winnipeg Park	20	5	8	5	10	10	10	20	5	93
Hope for Humanity	20	5	10	5	10	10	10	25	5	100
Morden Sunrise	20	5	10	4	10	10	10	20	5	94

Результати оцінки рівня декоративності та господарсько-цінних ознак сучасних сортів чайно-гібридних троянд наведено в табл. 4.

Підсумкова оцінка декоративності та господарсько-цінних особливостей становила від 81 до 100 балів.

Оцінка зимостійкості за методикою М.В. Бессчетнова [1], яка ґрунтується на ступені зимового пошкодження пагонів у польових умовах, свідчить про те, що в умовах Києва зимостійкими виявились усі досліджені сорти.

Висновки

За результатами аналізу оцінки декоративності, господарсько-цінних ознак та зимостійкості для впровадження в ландшафтне будівництво Правобережного Лісостепу рекомендовано 14 сортів троянд канадської селекції: Agnes, Thérèse Bug-

net, Alexander Mackenzie, Champlain, Georges Vancouver, Henry Kelsey, John Davis, Praire Dawn, Adelaide Hoodles, Morden Blush, Praire Joy, Winnipeg Park, Hope for Humanity, Morden Sunrise.

Колекції канадських троянд мають не лише пізнавальне значення, вони також є цінним матеріалом для проведення сучасних селекційно-генетичних досліджень, оскільки в них представлені сорти, які є донорами такої важливої ознаки, як зимостійкість.

1. Бессчетнова М.В. Розы. Биологические основы селекции / М.В. Бессчетнова. — Алма-Ата : Наука, 1975. — 204 с.
2. Былов В.Н. Основы сортоизучения и сортооценки декоративных растений / В.Н. Былов // Бюл. ГБС. — 1971. — Вып. 31. — С. 69—71.
3. Гаценко С.В. Атлас морфологических признаков сортов троянды (*Rosa L.*) / С.В. Гаценко, С.В. Васильска. — К.: АЛЕФА, 2009. — 64 с.

4. Камелин Р.В. Биологическое разнообразие и интродукция растений / Р.В. Камелин // Растительные ресурсы. — 1988. — Т. 33, вып. 3. — С. 1—10.
5. Клименко В.Н. Методика первичного сортоизучения садовых роз / В.Н. Клименко, З.К. Клименко. — Ялта, 1971. — 21 с.
6. Клименко З.К. Розы (интродуцированные и культивируемые на Украине). Каталог-справочник / З.К. Клименко, Е.Л. Рубцова. — К. : Наук. думка, 1986. — 212 с.
7. Колесніченко О.В. Біолого-екологічні системи стійкості та адаптації рослин *Castanea sativa* Mill. / О.В. Колесніченко, І.П. Григорюк, С.М. Грисюк. — К.: ЦП «Компринт», 2012. — 335 с.
8. Мешкова В.И. Сад роз / В.И. Мешкова, Е.Л. Рубцова. — К. : Мистецтво, 2007. — 144 с.
9. Рубцова Е.Л. Интродукция роз в Национальном ботаническом саду им. Н.Н. Гришко НАН Украины / Е.Л. Рубцова // Тр. Никит. ботан. сада. — 2008. — Т. 130. — С. 183—186.
10. Рубцова Е.Л. Интродукция вида, формы сортов *Rosa eglanteria* L. в Национальном ботаническом саду им. Н.Н. Гришко НАН Украины / Е.Л. Рубцова, В.И. Чижанькова // Бюл. Никит. ботан. сада. — 2011. — Вып. 102. — С. 90—93.
11. Рубцова О.Л. Морфологічні особливості сортів *Rosa rugosa* Thunb. / О.Л. Рубцова // Укр. ботан. журн. — 1982. — Т. 38, № 2. — С. 35—40.
12. Рубцова О.Л. Роль М.М. Гришка у створенні колекції і експозиції троянд в Національному ботанічному саду НАН України / О.Л. Рубцова // Наукова спадщина академіка М.М. Гришка : Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті М.М. Гришка — видатного селекціонера, генетика, ботаніка та громадського діяча (12—13 квіт. 2005 р.). — Глухів : ГДПУ, 2005. — С. 31—32.
13. Рубцова О.Л. Ботанічні, акліматизаційні сади та дендропарки України — інтродукційні осередки представників роду *Rosa* L. / О.Л. Рубцова // Інтродукція рослин. — 2006. — № 1. — С. 3—10.
14. Рубцова О.Л. Історія дослідження зимостійкості троянд в Україні / О.Л. Рубцова // Історія української науки на межі тисячоліть. — 2007. — Вип. 29. — С. 196—204.
15. Рубцова О.Л. Основні напрямки формування колекції троянд в Національному ботанічному саду ім. М.М. Гришка НАН України / О.Л. Рубцова // Роль ботанічних садів і дендропарків у формуванні навколишнього середовища і світогляду людини: Матеріали міжнар. конф., присвяченої 140-річчю Ботанічного саду Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова. — Одеса : Фенікс, 2007. — С.14—15.
16. Рубцова О.Л. Рід *Rosa* L. в Україні : генофонд, історія, напрями досліджень, досягнення та перспективи / О.Л. Рубцова. — К. : Фенікс, 2009. — 141 с.
17. Рубцова О.Л. Підсумки інтродукції та селекції троянд у Національному ботанічному саду імені М.М. Гришка НАН України / О.Л. Рубцова, В.І. Чижанькова // Інтродукція рослин. — 2016. — № 2. — С. 12—17.
18. Klymenko S. The results of fruit and flower plants breeding researches / S. Klymenko, V. Gorobets, O. Rubtsova // The Second European Conference on Biology and Medical Sciences. — Vienna, East West, 2014. — P. 13—19.
19. Svejda F. Hybrid Rugosa rose Martin Frobisher // Can. J. Plant Sci. — 1969. — Vol. 49(1). — P. 100.
20. Svejda F. New approaches in rose breeding // Hort. Science. — 1975. — N 10(6). — P. 564—567.
21. Svejda F. Inheritance of winter hardiness in roses // Euphytica. — 1979. — Vol. 28, N 2. — P. 309—314.
22. www.helpmefind.com/gardening/ezine.php?publicationID=1012&js=0

Рекомендував до друку П.Є.Булах
Надійшла 07.11.2016

REFERENCES

1. Besschetnova, M.V. (1975), Rozyi. Biologicheskie osnovy seleksii [Roses. Biological bases of breeding]. Alma-Ata, Nauka, 204 p.
2. Byilov, V.N. (1971), Osnovy sortoizucheniya i sortotsenki dekorativnih rasteniy [Bases of ornamental plants cultivars studying and evaluation]. Byul. GBS [Bulletin of Main Botanical Garden], vol. 31, pp. 69—71.
3. Hatsenko, S.V. and Vaskivska, S.V. (2009), Atlas morfologichnykh oznak sortiv trojandy (*Rosa* L.) [Atlas morphological characters cultivars of roses (*Rosa* L.)]. Kyiv, Alefa, 64 p.
4. Kamelin, R.V. (1998), Biologicheskoe raznoobrazie i introduksia rasteniy [Biological variety and introduction of plants]. Rastitelnye resursy [Vegetable resources], vol. 33, N 3, pp. 1—10.
5. Klimenko, V.N. and Klimenko, Z.K. (1971), Metodika pervichnogo sortoizucheniya sadovyih roz [Methods of primary garden roses cultivars studying]. Yalta, 21 p.
6. Klimenko, Z. K. and Rubtsova, E. L. (1986), Rozyi (introducirovannyye i kultiviruemyye na Ukraine). Katalog-spravochnik [Roses (introduced and cultivated in the Ukraine). Catalog — handbook. Kyiv, Naukova dumka, 212 p.
7. Kolesnichenko, O.V., Hryhoryuk, I.P. and Hrysyuk, S.M. (2012), Biolohe-ekolohichni systemy stiykosti ta adaptatsiyi roslyn *Castanea sativa* Mill. [Biology and environmental sustainability of the system and adapting plants *Castanea sativa* Mill.]. Kyiv, TsP «Komprynt», 335 p.

8. Meshkova, V.I. and Rubtsova, E.L. (2007), Sad roz [Rose garden]. Kyiv, Mystetstvo, 144 p.
9. Rubtsova, E.L. (2008), Introduktsiya roz v Natsionalnom botanicheskom sadu im. N. N. Grishko NAN Ukrainyi [Rose introduction in M.M. Gryshko National Botanical Garden of the NAS of Ukraine]. Trudy Nikitskogo botanicheskogo sada [Proceedings of the Nikitsky Botanical Garden], vol. 130, pp. 183–186.
10. Rubtsova, E.L. and Chizhankova, V.I. (2011), Introduktsiya vida, form i sortov *Rosa eglanteria* L. v Natsionalnom botanicheskom sadu im. N.N. Grishko NAN Ukrainyi [Introduction of species, form and cultivars of *Rosa eglanteria* L. in M.M. Gryshko National Botanical Garden of the NAS of Ukraine]. Byulleten Nikitskogo botanicheskogo sada [Bulletin of the Nikitsky Botanical Garden], vol. 102, pp. 90–93.
11. Rubtsova, O.L. (1982), Morfolohichni osoblyvosti sortiv *Rosa rugosa* Thunb. [Morphological features of varieties of *Rosa rugosa* Thunb.]. Ukrayinskyy botanichnyy zhurnal [Ukrainian Botanical Journal], vol. 38, N 2, pp. 35–40.
12. Rubtsova, O.L. (2005), Rol M.M. Grishka u stvorenni kolektsiyi i ekspozitsiyi troyand v Natsionalnomu botanichnomu sadu NAN Ukrainyi [Contribution of M.M. Gryshko to creation of collection and exposition at M.M. Gryshko National Botanical Garden, National Academy of Sciences of Ukraine]. Naukova spadshchyna akademika M.M. Gryshka. Materialy Vseukrainskoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi, prysvyachenoї pam'yati M.M. Gryshka — vydatnoho selektsionera, henetyka, botanika ta hromadskoho diyacha [Scientific heritage of academician M.M. Gryshko. Material of the All-ukrainian research and practice conference, devoted to the memory of M.M. Gryshko — prominent breeder, geneticist, botanist and publicman]. Hlukhiv, pp. 31–35.
13. Rubtsova, O.L. (2006), Botanichni, aklimatyzatsiyini sady ta dendroparky Ukrainyi — introduktsiyini osredky predstavnykiv rodu *Rosa* L. [Botanical, acclimatization gardens and arboreturns Ukraine — pockets of introduction of the genus *Rosa* L.]. Introduktsia roslin [Plant Introduction], N 1, pp. 3–10.
14. Rubtsova, O.L. (2007), Istoriya doslidzhennya zymostiystykosti troyand v Ukrainyi [History research hardiness of roses in Ukraine], Istoriya ukrayinskoyi nauky na mezhi tysyacholit [History of Ukrainian science at the turn of the millennium], vol. 29, pp.196–204.
15. Rubtsova, O.L. (2007), Osnovni napryamky formuvannya kolektsiyi troyand v Natsionalnomu botanichnomu sadu im. M.M. Gryshko NAN Ukrainyi [The main directions forming a collection of roses in the M.M. Gryshko National Botanical Garden of the NAS of Ukraine]. Rol botanichnykh sadiv i dendroparkiv u formuvanni navkolyshnoho seredovyshcha i svitohlyadu lyudyny: materialy mizhnar. konf., prysvyachenoї 140-richchyu Botanichnoho sadu I.I. Mechnykova Odesskoho Natsionalnoho universytetu [The role of botanic gardens and arboreturns in shaping the environment and outlook of people: Materials Intern. Conf., dedicated to the 140th anniversary of the I.I. Mechnikov Botanical Garden of Odessa National University]. Odesa: Fenix, pp.14–15.
16. Rubtsova, O.L. (2009), Rid *Rosa* L. v Ukraini : henofond, istoriya, napryamy doslidzhen, dosyahnennya ta perspektyvy [Genus *Rosa* L. in Ukraine: history, trends in study, achievements and prospects]. Kyiv, Fenix, 375 p.
17. Rubtsova, O.L. and Chyzhankova, V.I. (2016), Pidsumky introduktsiyi ta selektsiyi troyand u Natsionalnomu botanichnomu sadu imeni M.M. Gryshka NAN Ukrainyi [Results of introduction and breeding roses in M.M. Gryshko National Botanical Garden of the NAS of Ukraine]. Introduktsiya roslin [Plant introduction], N 2, pp. 12–17.
18. Klymenko, S., Gorobets, V. and Rubtsova, O. (2014), The results of fruit and flower plants breeding researches. The Second European Conference on Biology and Medical Sciences. Vienna, East West, 2014, pp. 13–19.
19. Svejda, F. (1969), Hybrid *Rugosa* rose Martin Frobisher. Can. J. Plant Sci., N 49(1), p. 100.
20. Svejda, F. (1975), New approaches in rose breeding. Hort. Science, N 10(6), pp. 564–567.
21. Svejda, F. (1979), Inheritance of winter hardiness in roses. Euphytica, vol. 28, N 2, pp. 309–314.
22. www.helpmefind.com/gardening/ezine.php?publicationID=1012&js=0

Recommended by P.E. Bulakh
Received 07.11.2016

Е.Л. Рубцова, В.И. Чижанькова

Национальный ботанический сад
имени Н.Н. Гришко НАН Украины,
Украина, г. Киев

СОРТА РОЗ КАНАДСКОЙ СЕЛЕКЦИИ
В КОЛЛЕКЦИИ НАЦИОНАЛЬНОГО
БОТАНИЧЕСКОГО САДА имени Н.Н. ГРИШКО
НАН УКРАИНЫ

Представлена история селекции роз в Канаде. Проанализирован коллекционный фонд роз Национального ботанического сада имени Н.Н. Гришко НАН Украины. В результате проведенного скрининга коллекции выявлены 17 сортов канадской селекции, среди них 6 сортов серии Explorer и 7 сортов серии Parkland. Исследованы морфологические и биологические особенности сортов канадской селекции коллекции Национального ботанического сада имени Н.Н. Гришко НАН Украины. Проведена оценка уровня их декоративности, зимостойкости, хозяйственно-ценных признаков. В результате оценки сортов по декоративным свойствам и хозяйственно-ценным признакам 14 сортов канадских роз (Agnes, Therese Bugnet, Alexander Mackenzie, Champlain, Georges Vancouver, Henry Kelsey, John Davis, Prairie Dawn, Adelaide Hoodles, Morden Blush, Prairie Joy, Winnipeg Park, Hope for Humanity, Morden Sunrise) рекомендованы для использования в ландшафтном строительстве. Сделан вывод о том, что сорта канадских роз могут быть донорами такого ценного признака, как зимостойкость, и поэтому являются ценным материалом для проведения селекционных исследований.

Ключевые слова: канадские розы, интродукция, уровень декоративности, зимостойкость.

O.L. Rubtsova, V.I. Chizhankova

M.M. Gryshko National Botanical Garden,
National Academy of Sciences of Ukraine,
Ukraine, Kyiv

CULTIVARS OF ROSES OF CANADIAN
BREEDING IN COLLECTION OF M.M. GRYSHKO
NATIONAL BOTANICAL GARDEN OF THE NAS
OF UKRAINE

The history of rose breeding in Canada is represented. The collection of roses fund of the M.M. Gryshko National Botanical Garden of the NAS of Ukraine is analysed. As a result of screening of collection 17 cultivars of Canadian breeding, including 6 cultivars of Explorer series and 7 cultivars of Parkland series were revealed. Morphological and biological particularities of cultivars of Canadian breeding in the collection of M.M. Gryshko National Botanical Garden are studied. The evaluation of the level of their decorative value, winter hardiness and economically valuable features is made. As a result of the evaluation of cultivars according to the decorative features and economically valuable characteristics 14 cultivars of Canadian roses (Agnes, Therese Bugnet, Alexander Mackenzie, Champlain, Georges Vancouver, Henry Kelsey, John Davis, Prairie Dawn, Adelaide Hoodles, Morden Blush, Prairie Joy, Winnipeg Park, Hope for Humanity, Morden Sunrise) are recommended for use in landscape construction. It is concluded that Canadian cultivars of roses can become donors of such a valuable feature as winter hardiness, and therefore they are beneficial material for modern breeding research.

Key words: Canadian roses, introduction, level of decorative value, winter hardiness.